

célnak a szolgálata vezet el az officialitás elvének megfordítottjára a Kúriának azon gyakorlatában, amely szerint bontó- vagy megtámadási okot képező tények és az arra vonatkozó bizonyítékok hivatalból nem vehetők figyelembe. A nagy tetszéssel fogadott előadáshoz dr. *Wesztermayer Vidor* nyug. kúriai tanácselnök és dr. *Virágh Gyula* ügyvéd szóltak hozzá. Az ülésen dr. *Kovács Marcell* ny. kúriai bíró elnökölt.

Helyreigazítás. A Polgári Jog májusi számának 298. oldalán „A mi bajaink” című cikkemben ez a mondat fordul elő: „A budapesti Törvényszék szerint csak olyan ítélet alapján lehet a perköltségre biztosítási végrehajtást elrendelni, amely a keresetével elutasított felperest marasztalta a perköltségben.”

A mondat ebben a formájában nyomdai tévedés eredménye. A kéziratban az eredeti mondat ugyanis így hangzik: „A budapesti Törvényszék szerint csak olyan ítélet alapján *nem* lehet a perköltségre biztosítási végrehajtást elrendelni, amely a keresetével elutasított felperest marasztalta a perköltségben.” *Dr. Hajdu Miklós.*

JOGIRODALOM.

Szladits—Fürst—Ujlaki: Kötelmi jog I. kötet. A Grill törvénytar Kötelmi joga két kötetben hat évvel ezelőtt jelent meg. Miután pedig ezen gyűjteményes mű nem tekintti magát lezártnak, hanem a jogszabályanyag változásaival együtt kíván haladni, felmerült az újabb kiadás szükségessége. A kiadó ezen célkitűzését valósítja meg a Magánjog kötelmi jogi részének újabb közrebocsátásával. E munkát — amely három kötetes lesz és amelyből az első kötet most jelent meg —, dr. Szladits Károly professzor irányítása mellett dr. Fürst László törvényszéki jegyző és dr. Ujlaki Miklós ügyvéd állították össze és látták el jegyzetekkel.

Mindenekelőtt pótolni kellett a hat év óta megjelent új jogszabályanyagot és bírói gyakorlatot. Megoldást igényelt azonban egy más feladat is.

Már az előző kiadás is a Magánjogi Törvénykönyv rendszerében dolgozta fel a kötelmi jog élő joganyagát. Tehát pld. a szerződések tárgyáról szóló 969—984. §. (34—39. lap) után vette fel az ezen tárgykörbe tartozó törvényes jogszabályokat és bírói gyakorlatot. Ez a rendszer jól bevált, és azt ennél fogva követi a jelen kiadás is. *De ennél megállani ma már elég-telen lett volna.* A gyakorlat embere a rohanó munkában csak azt akarja tanulmányozni, ami valamely konkrét felmerült kérdés folytán éppen fontos neki. [gy ha pld. a kizsákmányoló szerződés valamely kérdése merül fel, nem akarjuk a jogüyleti hiányosság más eseteinek döntéseit is átvizsgálni, hanem kizárólag csak ezt az egy kérdést. Márpedig ennek a nagyfontosságú követelménynek kiválóan tesz eleget a mű azzal, hogy a szerzők ott, ahol a gyakorlat valamely kérdést differenciált, az illető fejezetet a jogilag relevans körülmények szempontjából tagolt áttekinthető alfejezetekre osztották fel és ezt a csoportosítást is

már a fejezet elején vázolják. Ha tehát — mint mondtunk — bennünket aktualiter éppen a kizsákmányoló szerződés judikatúrája érdekel, fel kell keresnünk a szerződések tárgyról szóló említett fejezetet, amely az élő jogot (39—75. lap) az egymásután következő ezen alfejezetekben csoportosítja: lehetetlen tárgyú, törvényes tilalomba ütköző, erkölcstelen ügyletek, játék, fogadás, uzsora, kizsákmányoló szerződés, hitelezőket károsító ügyletek, továbbá ügyletek, amelyeknél a szolgáltatás tárgya nincs kellően meghatározva, és amelyeknél annak meghatározása az egyik félre vagy harmadik személyre van bízva. Minden mást figyelmen kívül hagyva tehát, csakis a keresett döntéseket vizsgálhatjuk át és nem kell azokat heterogén döntések tömegéből kielemezni. Sőt: a fentebbi felosztás még tovább megy, mert pld. annak, aki az erkölcstelen ügyleteknek csak egyik-másik fajtája iránt érdeklődik, és csak az arra vonatkozó gyakorlatot keresi, szintén meg van könnyítve a feladata, amennyiben e kategórián belül külön vannak csoportosítva: a kijárás, összeférhetetlenség, fegyelmi vétség, választási visszaélések, árverés, pályázat, versenytárgyalás, versenytalalom, kartel, a házassági viszonyt és a házasságonkívüli nemi viszonyt tárgyozó szerződések, zugírászat, stb. Nem kell tehát két szem mazsoláért az egész lepényt végigenni, vagyis nem kell annak, aki pld. csak az utolsó körben felmerült döntések iránt érdeklődik, rendszertelenül egymás mellé halmozott fragmentumok tömegeivel fáradnia, amíg megtalálja azokat, amelyek iránt érdeklődik, ha ugyan — amint már mindnyájunkkal megtörtént — a sietős keresésben éppen azokat nem hagyja ki.

Ez a rendkívül praktikus csoportosítás mindenütt teljesen és következetesen keresztül van vize, de persze, hogy mikép, azt egy szűkre fogandó recenzió keretében nem ismertethetjük.

És amint nem lehet minden fejezet csoportosítását ismertetni, akként — ami az egyes tárgykörökre vonatkozó különös megjegyzéseket illeti, — azok közül is csak egy-kettőnek megtételével kell beérnünk. Erészben pld. azt látjuk, hogy szemben a régebbi kiadással, amely a valorizációt a *késedelem* tanában helyezte el, ez a mű teljes következetességgel a szolgáltatás tárgya körében, annak is a pénztartozásról szóló fejezetében dolgozza fel e kérdés anyagát. Ez természetesen a tisztult álláspont, mert hiszen a felértékelés független a késedelemtől, sőt igazában a valorizáció problémája a maga tisztaságában éppen akkor jelentkezik, amikor a késedelem eleme nem végül bele a kérdésbe. Késedelem esetén *kárként* jár az értékesésből eredő különbözet, ellenben ha az ügyletkötéstől a teljesítési határig csökken a fizetési eszköz belső értéke és adós nincs késedelemben: ez a felértékelés kérdése a maga elvi tisztaságában. Egyébként más szempontból is talán éppen a teljesítés illetve szolgáltatás fejezete bizonyítja a legélénkebben az anyag messteri elrendezését. A pénztartozás fejezetébe vannak ugyanis beillesztve a békeszerződéssel kapcsolatos elszámolási kérdések és a pénztartozás válságjoga is, amiáltal ezen anyagok, megszűnnek a magánjog „külkóborlói” vagy hogy a magánjogból vegyük a terminust, *variae causarum figurae*-i lenni, hanem

odakerülnék, ahová azok lényegüknél fogva valójában tartoznak: a teljesítés fejezetébe, lévén, hogy ezeknél is tulajdonkép a szolgáltatás tárgyáról, tartalmáról, terjedelméről van szó.

Ami éppen az utoljára említett pénztartozási válságjogot illeti, az 1931. július 14—17-i bankzárlat óta napvilágot látott és már közel félszáz valutaforgalmi rendelet sokszor tarka összevisszaságban egymás mellé helyezett rendelkezéseit tárgy szerint osztják szét a szerzők és függelékben adják a Magyar Nemzeti Bank fontosabb határozmányait tartalmazó egyes körleveleit, valamint az általa létesített valamennyi klíring-szerződést is. (A nagyfontosságú negyedik hitelrögzítő egyezmény, amely csak 1934. április 4-én létesült, és amelynek szövege a könyv megjelenésének napján nem volt még közreadva, értesülésünk szerint a harmadik kötet Függelékében fog megjelenni.)

A kamat fejezete is az előző kiadás óta nagy átalakuláson ment át. Így az új kiadás mindenekelőtt külön fejezetet szentel az ügyleten és külön fejezetet a törvényen nyugó kamatkérdéseknek, ami által a tisztult elméleti szabályozás kereteihez alkalmazkodik; ezek után tárgyalja a kereskedelmi kártérítés és válságjog új kamatszabályait, közölve az Országos Hitelügyi Tanács valamennyi idevágó rendelkezését.

A könyv mindegyik fejezetéről külön kellene írni. De miután a tér és idő korlátai respektálandók, csak arra kívánom még felhívni a figyelmet, hogy éppen az új jogi jelenségek sok tekintetben még forrongásban levő anyagai azok, amelyeket a szerzők a lehető teljes anyagmennyiséggel szerepeltetnek. Gondolunk itt a kárenyhítési kötelesség, önkozta kár, nemvagyoni kárért járó kártérítés, részleges lehetetlenülés, érdekmúlás jelenségeire, és különösen a kivételes viszonyoknak a szerződések megszűnésére és módosítására gyakorolt hatásaira, amelyet szerzők külön tárgyalnak az adásvételi, bérlet, haszonbérlet és váltakozási szerződés körében.

Minden okunk megvan tehát arra, hogy az első kötetet szeretettel köszöntsük, a másodikat és harmadikat érdeklődéssel várjuk.

Dr. Balla Ignác.

A Polgári Jogi Határozatok Tára egységes szerkezetben. Írták: dr. Bernhard Miksa és dr. Vekerdy Géza budapesti ügyvédek. Ha megjelent az utolsó években olyan munka a jogi könyvpiacra, amelyet a gyakorlati jogász hézagpótlónak nevezhet, úgy ez a könyv az. Különösen magánjogunk kodifikálatlansága és a jogszabályok szétosztottsága mellett, de a hiteljog és a polgári peres és perenkívüli eljárási jog területén a bírói gyakorlat egységesítését célzó kúriai határozatok összefoglalt ismertetésére a jogászembernek folytonosan szüksége lehet, hogy a jogfejlődéssel lépést tarthasson.

A szerzők a határozatok feldolgozásánál az értelmi összefüggést tartották szem előtt és az ilyen módon csoportosított anyagot igen helyesen megszerkesztett sorszámmutatóval, forrásmutatóval és betűsoros tárgymutatóval egészítették ki.

Talán a könyv egyetlen hiányosságául azt tudnánk felhozni, hogy a forrásmutatóban az egyes törvénycikkek mellett kivételesen írták csak oda a szerzők a törvénycikk címét, legtöbb esetben ez hiányzik. Igen csekély munkatöbblettel és alig valami helybővítéssel még ezen